

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דרף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת חולין

דפים מ - מה, פרשת בא תשע"ט

דרך ישרה תמצית הדרף

דרף מ - מא

*אוסר של חבירו. *מקום דם השחיטה. *חולין לשם קרבן.

השוחט לשם הרים פסולה ולשר הממונה עליהם הווי תקרובת ע"ז ואסירי בהנאה כזבחי מתים, והשוחט לע"ז בהמה שאינה שלו רב הונא אסר בשחיטת סימן אחד כיון שעשה בה מעשה ורבותינו שרו דסברי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו. והשמעות 1. השוחט חטאת בחוץ לע"ז חייב שלש חטאות, ומוקמינן דאיירי בחטאת העוף והיה חצי קנה פגום ואתו כולוהו בשחיטת כל שהוא. ואין לומר דאיירי בחטאת בהמה, לר"ה משום דקסבר שנאסרת בסימן אחד ולא היה מחייב משום שחוטי חוץ ואם איירי שאומר שעובדה בגמר זביחה הו"ל לאשמועינן בזבח, ולרבותינו יכול לאסור חטאת בהמה דמכיון שקנויה לו לכפרה חשיבא דבר שלו. 2. שנים האוחזין בסכין ואחד מהם שוחט לשם הרים פוסל, רבותינו מוקמינן שיש לו שותפות בבהמה. 3. המנסך לע"ז במזיד חייב, כנ"ל. 4. גוי שניסך יינו של ישראל לע"ז, לת"ק נאסר ולריב"ב הישראל לומר לגוי אינך יכול לאסור ייני לאונסי, ורבותינו אתו אף כת"ק משום דדוקא גוי אוסר ישראל שניסך אינו אוסר דאמרין שנתכון לצערו ולא לנסך, והא דאסרינן לעיל שוחט לע"ז ומנסך זה בישראל מומר וה"ה במותרה.

מקום שפיכת דם השחיטה 1. אין שוחטים לתוך ימים ונהרות, שמא יאמרו ששוחט לשרו של ים. 2. אין שוחטין לתוך כלים, דנראה מקבל דם לע"ז. 3. שרי לשחוט לתוך גומא של מים ודוקא בעכורין דאל"כ נראה ששוחט לבבואתו. 4. בספינה שרי לשחוט לתוך כלי שהדם שותת ממנו לים, ואם אין לו מקום יכול לשחוט מחוץ לספינה והדם שותת על דופני הספינה. 5. אין שוחטין לגומא כלל, והרוצה לנקות חצרו יכול לעשות גומא שירד הדם לתוכה אבל בשוק אסור לעשות כן דהוי חוקות הגויים.

השוחט חולין לשם קרבן שנידר ונידב פסול ור"ש מכשיר ואם לאו לכוי"ע כשר, ומפרשינן 1. דבר הנידר ונידב דפסול זהו: עולה, שלמים, תודה, אשם תלוי אליבא דר"א שסובר ששייך להתנדב בכל יום, פסח כיון שהפרשתו בכל השנה, ועולת נזיר דאמרין שנהג בצינעא. 2. אינו נידר ונידב: חטאת כשאינו מחוייב או שלא אמר לחטאתי, אשם ודאי, בכור, מעשר, תמורה כשאין לו זבח בביתו או שלא אמר לתמורת זבחי, עולת יולדת אם אין לו אשה או שלא אמר לשם עולת אשתי, דאל"כ תלינן שילדה והפילה. 3. בעלי מומין רבי ינאי מכשיר כיון דניכר שפסול לקרבן, ורבי יוחנן פוסל מכיון דלפעמים המום מכוסה.

הדרן עלך פרק שני דחולין!

פרק שלישי - אלו טריפות

דרף מב

*שמונה עשרה טריפות. *טריפה חיה.

אלו הן הטריפות, ומניין שמונה עשר טריפות 1. הטריפות המנויות במשנה: נקובת הוושט. 2. פסוקת הגרגרת.

3. ניקב קרום של מוח. 4. ניקב הלב לבית חללו. 5. נשברה השדרה ונפסק החוט שלה. 6. ניטל הכבד ולא נשאר ממנו כלום. 7. ריאה שניקבה ולר"ש עד שתינקב לבית הסימפונות לסמפון גדול. 8. ריאה שחסרה. 9. ניקבה הקיבה. 10. ניקבה המרה. 11. ניקבו הדקין. 12. הכרס הפנימית שניקבה, ולר"י הגדול טפח והקטנה ברובה. 13. רוב הכרס החיצונה שנקרעה. 14. המסס שניקב לחוץ. 15. בית הכוסות שניקבו לחוץ. 16. נפלה מן הגג ושחטה. 17. נשברו רוב צלעותיה. 18. דרוסה, והיינו בבהמה דקה ע"י זאב, בגסה לת"ק אף בזאב ולר"י דווקא בארי, דרוסת הנץ בעוף הדק ודרוסת הגס בעוף הגס. 19. זה הכלל, כל שאין כמוה חיה טריפה, מרבינן בגמי טריפות שסימנן בסג"ר ושב שמעתתא, ואין להוסיף טריפות נוספות אף דחזינן שמתה דאמרינן דיכולה להתרפא ע"י סמנין. ואלו הן בסג"ר: נחתכו רגליה מהארכובה ולמעטה, ולרשב"א כשירה. 20. חסרון בשדרה לב"ש שתי חוליות ולב"ה חוליא אחת. 21. גלודה, ור"מ מכשיר. 22. ריאה שצמקה כחריות מחמת ביעתותא בידי אדם. 23. שב שמעתתא: בוקא דאטמא שקפץ ממקומו. 24. לקתה בכליא ואפילו באחת מהן, ועולא פליג דסובר שנאמרו רק שמונה מיני טריפות והן נקובה ופסוקה נטולה וחסורה קרועה ודרוסה נטולה ושבורה, ולמעט לקותא. 25. ניקב הטחול. 26. נתלשו הסימנים ממקומן ברובן. 27. צלע שנעקרה מעיקרה עד חציה. 28. גולגולת שנחבסה ברובה והיינו שקבלה מכות רבות. 29. בשר החופה את רוב הכבס שנקרע ברובו. ולחשבון י"ח טריפות צריך להפחית י"א: המסס ובית הכוסות חשבינן לחד, מרה הוי יחידאה, פסוקי גרגרת וחוט חשיבי חד, ותשע נקובות חשיבי לחד, והם: ושט, מח, לב, ריאה, קיבה, דקין, כרס פנימית, המסס ובית הכוסות וטחול.

המחלוקת האם טריפה חיה, ומנין 1. למ"ד אינה חיה יליף מהפסוק זאת החיה אשר תאכלו דשרי לאכול רק מי שחיה. 2. למ"ד טריפה חיה יליף להו"א מזאת החיה ש"מ דיש בהמה שחיה ואפ"ה אסורה באכילה, ודחינן דאיצטריך לכך שה' הראה למשה את המותרות והאסורות באכילה, ולמסקנא שנאמר ובין החיה אשר לא תאכל.

דף מג

*ההלכות לרבי יוחנן. *הטריפות בוושט.

ההלכות בטריפות שאמרן רבי יצחק בר יוסף בשם רבי יוחנן 1. הלכה כר"י שפוסל ניקבה המרה, ומייתי שחכמים הקשו לו מאיוב שנאמר ישפוך לארץ מררתי ונשאר חי, ודחי דאין מזכירין מעשה ניסים שהרי נאמר בו יפלח כליותי. 2. ניטל הכבד ונשתייר הכבד ונשתייר פחות מכזית פליגי תנאי האם פסול, ופסקינן כמאן דפוסל. 3. מרה שניקבה וכבד סותמה כשירה. 4. ניקב הקורקבן וכיס שלו קיים כשר, וה"ה ניקב הכיס והקורקבן קיים דכשר.

ההלכות שנאמרו בטריפות הוושט 1. יש לוושט שני עורות חיצון אדום ופנימי לבן, ודווקא בניקבו שניהם הויא טריפה. 2. נתחלפו עורות הושט טריפה. 3. ניקבו העורות זה שלא כנגד זה, פליגי האם בושט כשר ובקורקבן פסול כיון דעובר ומחלחל, או איפכא בושט פסול כיון שמתפשט ובקורקבן כשר כיון דמינח ניח. 4. קרום שעלה מחמת מכה בושט אינו מתקיים. 5. בספק דרוסה שצריך לבדוק את הושט, יש לבדקה בקרום הלבן שבפנים דא"א לבדקה מבחוץ. 6. נמצא קוץ בושט לא חוששין, ובישב פליגי האם חוששין. ומאן דמכשיר: לא חייש לספק דרוסה, ולא דומה לשתי חתיכות כיון דלא אתחזק איסורא, ואינו כסכין פגומה דהוי ריעותא, ואין ללמוד מספק טומאה ברה"י כיון דגמורי מסוטה. 7. מקום השחיטה בושט, למעלה עד כדי תפיסת יד ולמטה עד המקום שמשעיר, והא דאמרינן שכרס הפנימית מתחילה מטפח בושט אמרינן דהיינו טפח בכרס סמוך לושט או בשור שמשעיר כבר בוושט.

דף מד

*תורבץ הושט ושחיטתו. *הרואה טריפה לעצמו.

תורבץ הושט ודיני שחיטתו 1. שיעור ניקובו, לרב במשהו ולשמואל ברובו, ופליגי להו"א האם זהו מקום שחיטה, ולמסקנא אף לרב אינו מקום שחיטה ולכן שור שהתחיל לשחטו בתורבץ הושט הוי טריפה לרב משום שניקבה שלא במקום שחיטה. 2. מקום תורבץ הושט פליגי האם כל שחותכו ומרחיב או כל שחותכו ועומד, והיכן שחותכו וכויץ לכויץ זהו וושט, וי"א מקום בית הבליעה. 3. ניטל כל לחי התחתון כשר אם חתך מעל מקום הסימנים, תורבץ הושט שניטל רובו מהלחי כשר, ועיקור סימנים הוי רק כאשר ניתק בכח ולא כאשר נקלף מהבשר.

השמועות בחכם הרואה טריפה לעצמו 1. רבב"ח הכשיר בפסוקת הגרגרת וקנה בשר מהבהמה, ואין לחוש: חכם שאסר מכיון שרב הסתפק, לא חשיבא בהמה שהורה בה חכם כיון דפסק מגמרא ולא מסברא, ליכא

חשדא כיון שקנה במשקל ולא בשומא, ואף שלקח חתיכה משובחת כך רגיל לקנות. 2. רואה טריפה לעצמו זהו ת"ח ונקרא שונא מתנות יחיה, ומפרשינן דמתנה שמתכבדים בכך שנוטל אינה נחשבת למתנה. 3. מי שקרא ושנה ושימש ת"ח ורואה טריפה לעצמו נאמר עליו יגיע כפיך כי תאכל, ונוחל עוה"ז ועוה"ב שנאמר אשריך וטוב לך.

דף מה

*גרגרת. *מוח. *לב. *שדרה.

דיני גרגרת 1. השיעור, בנקב שאין בו חסרון ברובא, ופליגי האם מודדין מרוב עוביה או מרוב חללה, ונקב שיש בו חסרון שיעורו כאיסר, ובעוף לפי רוב הקנה, ואמרינן שכמה נקבים מצטרפין. 2. נפחתה ונשארה עומדת כדלת שיעורה כדי שיכנס איסר לרחבו. 3. נסדקה לארכה צריך שישתייר למעלה, ולמטה לרב חוליא ולרבי יוחנן סגיא במשהו. 4. מקום השחיטה כל הצואר מטבעת העליונה ועד כנפי ריאה התחתונה והיינו האונות הקטנות, דבעינן כל מקום שיכולה לפשוט צוארה ולרעות. ולא מהני למשוך הסימנים בידי אדם, ובאנסה הבהמה את עצמה תיקו. 5. ניקב הקנה למטה מן החזה שיעורו במשהו כמו הריאה ולא ברובו כדין הגרגרת, והחזה זהו הרואה את הקרקע למטה עד הצואר ולמעלה עד הכרס.

דיני המוח 1. ניקב קרום של מוח טריפה, לל"ק סגי בקרום העליון המחבר לגולגולת ולל"ב עד שינקב הקרום התחתון שהמוח מונח בתוכו כמו בשק. 2. כל מה שבגולגולת דינו כמוח ואחר שהתחיל להמשך דינו כחוט השדרה, ועל פי הגולגולת מונחין כמין שני פולין ומהם ולפנים מוח ולחוץ חוט השדרה והן עצמן ספק ומסתברא כלפנים.

דיני הלב 1. ניקב הלב לבית חללו טריפה, ואמרינן דאין הבדל בין החלל הגדול לקטן, ושונה מריאה דבעינן סמפון גדול דבריאה נאמר סמפונות ובלב אמרינן לבית חללו. 2. הקנה נכנס לחזה ומתפצל לשלשה, לריאה ודינו כריאה, לכבד ודינו ככבד ויש ההופכים, וללב שיעורו במשהו ולשמואל ברובו.

דיני השדרה 1. חוט השדרה שנפסק ברובו טריפה, ולרבי יעקב הי"ה בניקב ואינה הלכה. 2. שיעור רובו פליגי האם רוב מוחו וכ"ש רוב עורו או שרק רוב עורו. 3. חוט השדרה שנתמרך והיינו שנשפך כקיתון או שנתמסמס שאינו יכול לעמוד פסול, ובאינו יכול לעמוד מפני כבדו תיקו, ונתמזמוז שנתרוקן מקצת כשירה. 4. סיוס חוט השדרה בבהמה עד בין הפרשות ואיכא שלש ואמרינן עד אחת טריפה שלישית כשירה ושניה איני יודע, ובעוף פליגי האם למטה מן האגפים או בין האגפים. 5. האיבעיות בבין הפרשות האם עד בכלל והפרשה הראשונה טריפה או לא עד בכלל והויא ג"כ ספיקא, ואת"ל לא עד בכלל מה דין פי הפרשה, ואת"ל עד בכלל מה הדין בפרשה עצמה, תיקו.

שאלות לחזרה ושינון

א. הלכות טריפות שנאמרו ע"י ר"י בר יוסף בשם רבי יוחנן (4)

ב. השמועות בחכם הרואה טריפה לעצמו (3)
דף מד

א. תורבץ הושט ודיני שחיטתו (3)
ב. השמועות בחכם הרואה טריפה לעצמו (3)
דף מה

א. דיני גרגרת (5)
ב. דיני המוח (2)
ג. דיני הלב (2)
ד. דיני השדרה (5)

דף מ-מא

א. המח' בשוחט לע"ז בהמה שאינה שלו, והשמועות (4)

ב. דיני מקום דם השחיטה (5)

ג. דיני השוחט חולין לשם קדשים, והמקרים (3)
הדרן!

פרק שלישי- אלו טריפות

דף מב

א. אלו טריפות וכיצד נמנו י"ח טריפות (29)
ב. המח' האם טריפה חיה ומנין (2)

דף מג

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

📖 **ברכות** עם מחודדין בפ"ך.

📖 **שבת** מהדורה חדשה.

📖 **עירובין**

📖 **פסחים**

📖 **שקלים ר"ה**

📖 **יומא**

📖 **סוכה**

📖 **ביצה תענית**

📖 **מגילה-פורים** עם מדרש,

תוספתא, ותמצית מחזר יין לרמ"א

📖 **מו"ק חגיגה**

📖 **יבמות**

📖 **כתובות**

📖 **נדרים**

📖 **נזיר סוטה**

📖 **גיטין**

📖 **קידושין** - עם תורתך שעשועי,

סימני הדף, ותוספתא

📖 **בבא קמא**

📖 **בבא מציעא**

📖 **בבא בתרא א-ב**

📖 **סנהדרין א-ב** עם "יש סדר

לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

📖 **מכות שבועות**

📖 **עבודה זרה הוריות**

מחודדין בפ"ך

📖 **זבחים**

📖 **מנחות**

📖 **חולין**

📖 **בכורות** עם הקדמות ומושגים

📖 **ערכין-תמורה**

📖 **כריתות-מעילה**

📖 **נדה**

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.

קיצור חרדים מנוקד ומסודר.

קיצור אלשין רות

קיצור אלשין אסתר

קיצור אלשין איכה

בקרום בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות

באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.

איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד

לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

הקדמות ומושגים - סדר קדשים,

ובקרום בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

📖 ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~327~

המערכת